DECIZIA DE PUNERE ÎN APLICARE (UE) 2025/1715 A COMISIEI

din 30 iulie 2025

de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) 2024/1679 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește implementarea proiectului transfrontalier Lyon-Torino pe coridorul european de transport „Mediterana”

[notificată cu numărul C(2025) 5111]

(Numai textele în limbile franceză și italiană sunt autentice)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1679 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport, de modificare a Regulamentelor (UE) 2021/1153 și (UE) nr. 913/2010 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1315/2013 ([1]), în special articolul 55 alineatul (2),

întrucât:

(1) Astfel cum s-a subliniat în planurile de lucru pentru coridorul „Mediterana”, proiectul transfrontalier Lyon-Torino (denumit în continuare „proiectul”) joacă un rol esențial în ceea ce privește asigurarea funcționării coridorului prin intermediul unei conexiuni interoperabile și eficiente peste Alpi, între Franța și Italia, pentru transportul feroviar de mărfuri și călători.

(2) Decarbonizarea transporturilor prin crearea condițiilor pentru un transfer modal ambițios al transportului de mărfuri și călători pe distanțe lungi către moduri de transport eficiente din punct de vedere energetic este un obiectiv-cheie de politică al Uniunii și este în concordanță cu obiectivele Uniunii de combatere a schimbărilor climatice.

(3) În acest context, promovarea transportului feroviar de mărfuri și călători este o prioritate clară a politicii Uniunii în domeniul transporturilor, astfel cum se subliniază în Strategia pentru o mobilitate inteligentă și durabilă ([2]) și o prioritate de lungă durată pentru dezvoltarea rețelei TEN-T.

(4) Prin finalizarea căii ferate Lyon-Torino, coridorul european de transport „Mediterana” și tronsonul său transfrontalier transalpin vor fi echipate cu o infrastructură de transport feroviar modernă, sigură și eficientă din punct de vedere energetic, care va contribui la transferul modal.

(5) Legătura transfrontalieră Lyon-Torino este menționată ca o „legătură transfrontalieră identificată în prealabil” în cadrul coridorului european de transport „Mediterana”, eligibilă pentru finanțare din partea Uniunii în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei, în partea III a anexei la Regulamentul (UE) 2021/1153 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]).

(6) Trei tratate bilaterale și un protocol adițional între Franța și Italia ([4]) reglementează și planifică proiectul în cadrul politic, juridic și financiar convenit. Un alt acord bilateral privind transferurile transfrontaliere de materiale pentru construirea proiectului a fost semnat la 4 august 2023.

([1]) JO L, 2024/1679, 28.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1679/oj.

([2]) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă – înscrierea transporturilor europene pe calea viitorului” [COM(2020) 789 final].

([3]) Regulamentul (UE) 2021/1153 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire a Mecanismului pentru interconectarea Europei și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1316/2013 și (UE) nr. 283/2014 (JO L 249, 14.7.2021, p. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj.

([4]) „Acordul între Guvernul Republicii Italiene și Guvernul Republicii Franceze” din 30 ianuarie 2012, ratificat de Franța prin Legea nr. 2013-1089 din 2.12.2013 și de Italia prin Legea nr. 71/2014.
„Acordul între Guvernul Republicii Italiene și Guvernul Republicii Franceze privind începerea lucrărilor finale ale tronsonului transfrontalier al noii linii de cale ferată Torino – Lyon” din 24.2.2015; „Protocolul adițional, cu anexă” din 8.3.2016; „Reglementările privind contractele” din 7.6.2016, toate ratificate de Franța prin Legea 2017-116 din 1.2.2017 și de Italia prin Legea nr. 1/2017.

(7) Planul de lucru pentru coridorul „Mediterana” subliniază necesitatea de a asigura finalizarea întregului proiect, care include tunelul de bază transfrontalier, precum și liniile de acces dintre nodurile urbane identificate în prealabil Lyon și Torino.

(8) Toate secțiunile proiectului sunt esențiale pentru buna funcționare a coridorului european de transport „Mediterana”. Ele vor fi planificate în conformitate cu standardele stabilite la articolele 16 și 18 din Regulamentul (UE) 2024/1679.

(9) Proiectul este o investiție transfrontalieră complexă pe termen lung, care implică Franța, Italia și regiunile învecinate Auvergne Rhône Alpes și Piemont. De acest proiecte vor beneficia și alte state membre, care se bazează pe o conexiune modernă între Franța și Italia, prin Alpi.

(10) Proiectul implică crearea de noi infrastructuri și îmbunătățirea infrastructurilor existente. Pentru a sprijini implementarea coordonată și la timp a acestui proiect, este necesar să se adopte dispoziții care să stabilească o descriere a acțiunilor, precum și calendarul de implementare a acestora. Proiectul este un angajament pe termen lung care necesită planificarea investițiilor pe parcursul mai multor cicluri bugetare, atât la nivel național, cât și la nivelul Uniunii. El va contribui la realizarea obiectivelor transfrontaliere ale planului de lucru pentru coridorul european de transport „Mediterana”, inclusiv construirea de linii de acces care vor asigura tranzitul a 24 de milioane de tone de mărfuri pe an și a 1,5 milioane de pasageri pe an.

(11) Franța și Italia au întreprins deja acțiuni semnificative, cum ar fi studii și lucrări de infrastructură. Printre aceste acțiuni se numără construcția în curs a tunelului de bază în ambele țări (începând cu 31 octombrie 2024), care a implicat excavarea a 38,6 km de galerii (dintre care 14,7 km reprezintă tunelul de bază), planificarea liniilor de acces pe teritoriul italian, planificarea modernizării liniei feroviare convenționale Ambérieu – Saint-Jean-de-Maurienne începând cu 2027, cu un buget dedicat de 700 de milioane EUR, precum și modernizarea în curs a liniei feroviare convenționale Bussoleno-Avigliana. În ceea ce privește noile linii de cale ferată franceze, un decret din 13 august 2013 ([5]) a declarat lucrările ca fiind de interes public, iar alinierea detaliată a căii ferate a fost aprobată. Studiile aferente proiectului preliminar detaliat (*avant-projet détaillé* – APD), cofinanțate de Comisie, de Franța și de autoritățile regionale franceze, vor fi lansate în 2025.

(12) Identificarea clară a acțiunilor necesare pentru finalizarea proiectului și a calendarului de implementare a acestora este, de asemenea, importantă pentru planificarea și optimizarea deplină a disponibilității finanțării naționale, regionale, precum și a finanțării din partea Uniunii. Cofinanțarea din partea Uniunii are un efect de pârghie esențial asupra procesului decizional național și regional în ceea ce privește implementarea acțiunilor. Prin urmare, este important să se identifice acțiunile rămase necesare pentru finalizarea integrală a proiectului, astfel încât resursele Uniunii să poată fi exploatate la nivelul maxim, în conformitate cu planificarea respectivă și cu ratele de cofinanțare aplicabile, împreună cu resursele financiare disponibile la nivel național și regional. În temeiul Regulamentului (UE) 2021/1153, toate tronsoanele proiectului sunt eligibile pentru finanțare din partea Uniunii (până la maximum 55 % pentru tunelul de bază și 50 % pentru liniile de acces). Acțiunile rămase trebuie să demonstreze un grad ridicat de integrare în planificarea și punerea în aplicare a acțiunilor și să respecte criteriile de atribuire stabilite la articolul 14 din Regulamentul (UE) 2021/1153. Prin urmare, resursele financiare trebuie optimizate pe deplin, cu eforturile maxime ale tuturor părților implicate.

(13) Acordul dintre Guvernul Republicii Franceze și Guvernul Republicii Italiene privind construirea și exploatarea unei noi linii de cale ferată Lyon – Torino ([6]) și protocolul adițional specifică costul certificat al tunelului de bază transfrontalier și, după scăderea contribuției Uniunii și a părții finanțate prin taxe de trecere, cheia de repartizare a costurilor de 57,9 % pentru Italia și de 42,1 % pentru Franța. Eventualele costuri suplimentare vor fi alocate în mod egal între Italia și Franța. Protocolul adițional prevede, de asemenea, posibilitatea reevaluării monetare și a evoluției costurilor factorilor de producție ai lucrărilor.

([5]) *Journal officiel de la République française* nr. 197 din 25 august 2013.
([6]) *Journal officiel de la République française* nr. 206 din 16 septembrie 2014.

(14) Societatea franco-italiană Tunnel Euralpin Lyon Turin, în calitate de entitate binațională, este responsabilă de gestionarea și construirea tronsonului transfrontalier al proiectului. Administratorii naționali de infrastructură din Franța și, respectiv, din Italia sunt responsabili de construirea rutelor de acces.

(15) Pentru a monitoriza evoluția implementării proiectului, Franța și Italia trebuie să prezinte Comisiei rapoarte periodice în acest sens referitoare la tronsoanele situate pe teritoriile lor, precum și să notifice orice întârzieri întâmpinate.

(16) În temeiul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2024/1679, statele membre trebuie să ia măsurile adecvate pentru dezvoltarea rețelei centrale până la 31 decembrie 2030. Cu toate acestea, această obligație face obiectul condițiilor prevăzute la articolul 8 alineatul (5) din regulamentul respectiv, subliniindu-se faptul că executarea proiectelor de interes comun este condiționată de factori precum gradul lor de maturitate, respectarea atât a procedurilor juridice ale Uniunii, cât și a celor naționale, precum și disponibilitatea resurselor financiare, fără a aduce atingere angajamentului financiar al unui stat membru sau al Uniunii.

(17) Calendarul de implementare nu trebuie să aducă atingere îndeplinirii cerințelor prevăzute de dreptul internațional și de dreptul Uniunii, inclusiv dispozițiilor privind protecția mediului și a sănătății umane. Calendarul trebuie să permită statelor membre să planifice și să optimizeze pe deplin disponibilitatea fondurilor, fără a aduce atingere angajamentului financiar al unui stat membru sau al Uniunii. Calendarul nu trebuie, în niciun caz, să compromită standardele Uniunii și ale statelor membre în materie de protecție a mediului și de participare a publicului.

(18) Fără a se aduce atingere articolului 54 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2024/1679, este oportun să se înceapă revizuirea prezentei decizii până la sfârșitul anului 2026, pentru a reflecta cu acuratețe stadiul planificării și construcției acțiunilor enumerate la articolul 2.

(19) Franța și Italia au aprobat măsurile prevăzute în prezenta decizie.

(20) Măsurile prevăzute în prezenta decizie sunt conforme cu avizul comitetului instituit în temeiul articolului 61 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2024/1679,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Obiect

Prezenta decizie stabilește acțiunile și calendarul de implementare a proiectului feroviar transfrontalier și a liniilor de acces aferente care leagă nodurile urbane Lyon și Torino (denumit în continuare „proiectul”), precum și dispozițiile conexe în materie de guvernanță.

Articolul 2

Acțiuni

Franța și Italia asigură punerea în aplicare a următoarelor acțiuni în conformitate cu calendarul stabilit la articolul 3:

(a) tronsonul transfrontalier al tunelului, împreună cu gările de legătură Saint Jean de Maurienne și Susa;

(b) liniile de acces pe teritoriul italian, incluzând:

(i) modernizarea liniei convenționale existente – tronsonul Bussoleno-Avigliana:

— Lotul 1: realizarea de noi instalații tehnologice pentru gestionarea traficului pe tronsonul Bussoleno-Avigliana;

— Lotul 2: eliminarea a două treceri la nivel la Borgone Susa;

— Lotul 3: punerea în aplicare a specificațiilor tehnice de interoperabilitate pentru persoanele cu mobilitate redusă în gările Sant'Ambrogio, Borgone și Bruzolo;

— Lotul 4: construirea a două linii prioritare cu module cu lungimea de 750 m, una la Condove și una la Bruzolo;

— Lotul 5: adaptarea sistemului de alimentare cu energie electrică a liniei prin construirea a două noi substații electrice, una la Avigliana și una la Borgone;

— Lotul 6: demolarea a 281 de piloni ai liniei electrice primare de 66 kV;

— Lotul 7: atenuarea zgomotului;

— Lotul 8: implică înlocuirea completă a liniei actuale de tracțiune electrică (linia standard Rete Ferroviaria Italiana), între gările Bussoleno și Avigliana, cu o secțiune de 540 mm^2, și adăugarea unei linii de alimentare suplimentare de 230 mm^2, necesară pentru funcționarea corectă a liniei în conformitate cu viitorul trafic feroviar planificat;

(ii) construirea noului tronson de linie Avigliana-Orbassano;

(iii) reamenajarea stației de triaj Orbassano, inclusiv a joncțiunii sudice;

(iv) conectivitatea în cadrul nodului urban feroviar Torino:

— finalizarea liniei ferate de ocolire a orașului Torino, tronsonul Porta Susa-Stura;

— modernizarea liniei de mare viteză dintre Porta Susa și Porta Nuova, o nouă linie dublă independentă cu o lungime de 4,5 km și construirea unei serii de noi stații în sistemul feroviar al orașului Torino;

— accelerarea liniei Torino-Genova;

— modernizarea tehnologică și a infrastructurii nodului urban feroviar Torino și a liniilor conexe, precum și reînnoirea sistemelor centralizate de gestionare a circulației sau introducerea de noi sisteme centralizate de gestionare a circulației;

— o nouă linie ferată de ocolire de la Orbassano la Settimo Torinese – faza 1b „Gronda Merci";

(c) liniile de acces pe teritoriul francez, incluzând:

(i) modernizarea liniei convenționale existente Ambérieu – Saint-Jean-de-Maurienne;

(ii) conectivitatea în cadrul aglomerației urbane Lyon – linia ferată de ocolire a orașului Lyon, între Saint-Pierre-de-Chandieu și Dagneux;

(iii) construirea unei noi linii între Lyon și Saint-Jean-de-Maurienne:

— linia de cale ferată mixtă pentru călători și marfă între Grenay și Avressieux;

— noua linie de cale ferată pentru transportul de marfă între Avressieux și Montmélian;

— noua linie de cale ferată pentru transportul de marfă între Montmélian și Saint-Jean-de-Maurienne.

Articolul 3

Calendar

(1) Calendarul acțiunilor menționate la articolul 2 litera (a) este următorul:

(a) în anul 2025: începerea excavării mecanizate pentru primul lot francez al tunelului de bază (șantierul operațional 7) – Franța;

(b) până la sfârșitul anului 2026/începutul anului 2027: începerea excavării mecanizate pentru alte loturi ale tunelului de bază (șantierele operaționale 3-4-5-6) – Franța și Italia;

(c) până în 2028: finalizarea lucrărilor civile la tronsonul de intrare – Saint Martin La Porte (șantierul operațional 8) – Franța;

(d) până în 2027: propunere de atribuire a contractului pentru instalații feroviare și neferoviare (șantierul operațional 12) – Franța și Italia;

(e) până în 2028: începerea excavării tunelului de interconectare prin metoda tradițională în Bussoleno (șantierul operațional 1) – Italia;

(f) până în 2029: începerea lucrărilor civile la gara internațională Susa (șantierul operațional 2) – Italia;

(g) până în 2030: finalizarea lucrărilor civile ale centrului de schimb multimodal de la gara internațională Saint-Jean-de-Maurienne (șantierul operațional 9) – Franța;

(h) până în 2031: finalizarea excavării tunelului de bază – partea franceză și cea italiană (șantierele operaționale 3-4-5-6-7-8) – Franța și Italia;

(i) până în 2031: finalizarea gării internaționale Saint-Jean-de Maurienne cu infrastructura auxiliară aferentă; începerea construcției instalațiilor gării internaționale Susa (șantierele operaționale 9 și 2) – Franța și Italia;

(j) până la 31 decembrie 2032: finalizarea infrastructurii feroviare pentru traficul mixt, în conformitate cu parametrii TEN-T prevăzuți în Regulamentul (UE) 2024/1679 – Franța și Italia;

(k) până în 2033: instalație operațională ERTMS nivel 2 – Franța și Italia.

(2) Calendarul acțiunilor menționate la articolul 2 litera (b) este următorul:

(a) modernizarea liniei convenționale existente – tronsonul Bussoleno-Avigliana: finalizarea lucrărilor în perioada 2026-2032;

(b) construirea noii linii Avigliana-Orbassano:

(i) evaluarea de mediu și obținerea autorizațiilor în perioada 2024-2025;

(ii) începerea lucrărilor până în 2026;

(iii) finalizarea lucrărilor până în 2033;

(c) reamenajarea stației de triaj Orbassano, inclusiv a joncțiunii sudice, prima fază, partea Torino, până în 2026;

(d) conectivitatea în cadrul nodului urban feroviar Torino:

(i) tronsonul Porta Susa – Stura: realizat 98 % (finalizare preconizată până în 2025);

(ii) tronsonul Porta Susa – Porta Nuova: finalizare până în 2028;

(iii) linia Torino-Genova: până în 2027 (prima fază):

— finalizarea adaptării tehnologice a sistemelor subsistemului CCS al tronsonului Trofarello – Alessandria cu construirea ACCM-SCCM în subfaze;

— finalizarea ACC pentru gara Villafranca;

— finalizarea noului ACC pentru Asti.

(3) Calendarul acțiunilor menționate la articolul 2 litera (c) este următorul:

(a) modernizarea liniei convenționale existente Ambérieu – Saint-Jean-de-Maurienne:

(i) studii preliminare, inclusiv o analiză socioeconomică până la mijlocul anului 2025;

(ii) începerea lucrărilor la primele operațiuni până în 2027;

(iii) studii de proiectare până la sfârșitul anului 2028;

(iv) proceduri administrative pentru achiziționarea de terenuri până la sfârșitul anului 2028;

(v) evaluarea de mediu până la sfârșitul anului 2028;

(vi) studii finale până la sfârșitul anului 2029;

(vii) finalizarea lucrărilor până în 2033:

— modificarea accesului la peronul gării Aiton;

— îmbunătățiri ale capacității la Aix-les-Bains;

— îmbunătățiri ale capacității la Chambéry;

— supratraversări/subtraversări în Montmélian;

— securizare – Lac du Bourget;

— securizarea trecerilor la nivel;

— consolidarea instalațiilor fixe pentru tracțiunea electrică;

(b) conectivitatea în cadrul aglomerației urbane Lyon – linia ferată de ocolire a orașului Lyon, între Saint-Pierre-de-Chandieu și Dagneux:

(i) studii de proiectare detaliate până la sfârșitul anului 2027;

(ii) evaluarea de mediu;

(iii) studii finale;

(iv) achiziționarea de terenuri în conformitate cu calendarul studiilor și al construcțiilor;

(v) lucrări;

(c) construirea noilor linii dintre Lyon și Saint-Jean-de-Maurienne în conformitate cu parametrii „grand gabarit” (mare gabarit), ca scenariu principal explorat în această etapă:

(i) studii de proiectare detaliate privind următoarele operațiuni, inclusiv o analiză socioeconomică și studii legate de activitățile de recunoaștere până la jumătatea anului 2028 (accesul Franței la tunelul feroviar Lyon-Torino – studii detaliate – APD):

— linia mixtă dintre Grenay și Avressieux;

— îmbunătățiri la gara Ambérieu;

— noua linie de cale ferată pentru transportul de marfă între Avressieux și Montmélian, inclusiv un tunel de marfă cu o singură linie sub masivul Chartreuse, pentru care se vor efectua studii de proiectare detaliate, în paralel cu construcția structurilor de recunoaștere;

— dublarea conexiunii la gara Montmélian;

— noua linie de cale ferată pentru transportul de marfă între Montmélian și Saint-Jean-de-Maurienne, inclusiv un tunel de marfă cu o singură linie sub masivul Belledonne și masivul Glandon, pentru care se vor efectua studii de proiectare detaliate, în paralel cu construcția structurilor de recunoaștere;

(ii) evaluarea de mediu;

(iii) construcția structurilor de recunoaștere;

(iv) studii finale;

(v) achiziționarea de terenuri în conformitate cu calendarul studiilor și al construcțiilor;

(vi) lucrări.

Articolul 4

Guvernanță

Coordonatorul european pentru coridorul european de transport „Mediterana” și un reprezentant al Comisiei sunt invitați să participe în calitate de observatori la reuniunile Consiliului de administrație al societății Tunnel Euralpin Lyon Turin, precum și la reuniunile Comisiei interguvernamentale Lyon-Torino (CIG).

Articolul 5

Raportare

Franța și Italia raportează cel puțin o dată pe an Comisiei și coordonatorului european pentru coridorul european de transport „Mediterana” cu privire la progresele înregistrate în ceea ce privește implementarea acțiunilor menționate la articolul 2 și notifică orice întârziere întâmpinată, specificând cauzele întârzierii și indicând măsurile corective adoptate. În acest scop, Franța și Italia pot utiliza, după caz, conținutul rapoartelor anuale privind progresele înregistrate, care trebuie prezentate în temeiul acordurilor de grant din cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei.

Articolul 6

Examinare

Până la sfârșitul anului 2026, Comisia inițiază o examinare a acțiunilor și a calendarului menționate la articolele 2 și 3.

Articolul 7

Destinatari

Prezenta decizie se adresează Republicii Franceze și Republicii Italiene.

Adoptată la Bruxelles, 30 iulie 2025.

Pentru Comisie
Apostolos TZITZIKOSTAS
Membru al Comisiei